

ECD/EDO PENTRU DIRECTORI

Conștientizare

Cultura învățării prin
cooperare sprijină
cultura democrației

Pregătire

Abordarea
provocărilor

Acțiune

Școala dvs. - o
comunitate a
învățării

ÎNVĂȚAREA

ÎNVĂȚAREA

Învățarea

Școlile fac mai mult decât să le transmită elevilor cunoștințe și abilități. Școala este și prima instituție în care elevii intră de la o vârstă fragedă și este o comunitate care îi socializează, influențându-le puternic atitudinile și valorile, la fel și pe cele ale membrilor personalului. La școală, elevii își petrec cea mai mare parte a timpului în clasă, împreună cu profesorii și colegii lor. Astfel, dacă dvs., în calitate de director, vreți ca școala dvs. să devină mai democratică, este esențial să căutați să includeți ceea ce se petrece în clasă în procesul de luare a deciziilor, implicând și elevii și cadrele didactice.

Ca director, nu ar trebui să vă amestecați în treaba profesorilor de la clasă; în unele țări nici nu li se permite directorilor să intervină. Să sperăm că profesorii din școala dvs. au fost pregătiți să-i încurajeze pe elevi să participe la luarea deciziilor și își asumă responsabilitatea pentru dezvoltarea comunității și a facilităților clasei cât de bine se poate. Din punctul de vedere al profesorilor, contează foarte mult dacă ei trebuie să depună aceste eforturi de unii singuri sau dacă știu că liderul lor nu numai că le aprobă în totalitate abordarea democratică, ci este și disponibil să-i susțină cu toate mijloacele pe care le are la dispoziție. Pentru a învăța despre democrație la școală este nevoie de o abordare integratoare a școlii, care presupune mai mult decât suma inițiativelor de la câteva clase sau chiar de la toate. Cadrele didactice au nevoie de oportunități pentru a-și împărtăși experiențele, pentru a reflecta la ele și a primi noi informații și idei. Altfel spus, o comunitate școlară democratică este o comunitate de învățare. Acest capitol vă oferă dvs., ca director, idei și instrumente pentru a iniția, coordona, contribui și sprijini școala pe drumul spre democrație

Învățarea

Atribuțiile dvs. presupun să vă ocupați de învățare. Este și predarea o atribuție?

Mulți oameni vă bat la ușă, având de multe ori nevoie de îndrumare, sfaturi și răspunsuri. Dacă există vreo problemă, dvs. sunteți cel care o va rezolva de cele mai multe ori. Sunteți responsabil de organizarea școlii. Doriți să aveți rezultate bune. Administrați o școală, deci orice ați face are un impact imens asupra predării și învățării.

Există câteva dezbateri mai mult sau mai puțin publice în ceea ce privește procesul de predare la școală. De exemplu, este predarea - activitatea sacră ce se desfășoară în sala de clasă - apanajul exclusiv al profesorilor și elevilor? Există legături între diferite discipline, în special între cele care se ocupă de științe, cele orientate spre valori sau educația fizică? Există o conexiune între activitatea care se desfășoară în sala de clasă, în laborator și cea din curtea școlii? N-ar fi mai bine ca directorul să se ocupe de activitatea sa administrativă și să lase predarea în seama specialiștilor?

În ciuda faptului că aproape peste tot în lume legislația și reglementările aplicabile școlilor prevăd obiective intens democratice pentru predare, în ciuda evoluției pedagogiei și didacticii care descrie o trecere de la predarea autoritară la învățarea prin cooperare, în școlile din prezent se întâlnește o varietate de practici didactice, de la convingerea că predarea înseamnă transmiterea de cunoștințe la acceptarea faptului că aceasta este un proces cu factori multipli.

Cu toate acestea, dacă dorim să predăm democrație, aceasta nu trebuie doar să fie aprofundată la nivel cognitiv, ci și încercată și experimentată. Astfel, timpul dedicat predării, care reprezintă cea mai mare parte a timpului petrecut la școală, este un agent esențial, iar rolul directorului în modul de folosire a acestuia este crucial.

Învățarea

Ce, de ce, pentru ce și cum învățăm ca să influențăm felul în care cetățenii se percep în societate

Școala este locul unde elevii se pregătesc pentru rolurile lor de cetățeni și factori de decizie din viața adultă. Totodată, școala este mai mult decât un loc în care elevii sunt pregătiți pentru viață - școala ESTE viața. După cum confirmă profesorii și elevii, directorul trebuie să accepte provocarea de a deschide calea.

Ce, de ce, pentru ce și cum învățăm este o chestiune ce nu trebuie abordată superficial. Acestea sunt întrebări-cheie la care trebuie să răspundă specialiștii și profesioniștii din domeniul didactic atunci când se gândesc cum să-i ajute pe elevi. Aceasta vă determină pe dvs., directorul școlii, și în special pe acei profesori care își stabilesc drept obiectiv ca toți elevii să obțină cele mai bune rezultate cu puțință, să adoptați o abordare centrată pe elev. Ce înseamnă asta?

Cutia împachetată de cadouri

La începutul anului școlar, fiecare cadru didactic ține în mână o cutie de cadouri împachetată. Conținutul acesteia reprezintă curriculumul sau chiar manualul, care va fi livrat, oferit sau predat elevilor și care trebuie să fie însușit la un anumit nivel. Într-o măsură mai mică, cutia de cadouri conține „bucăți” de știință. Ministerul Educației sau autoritățile locale au adunat conținutul fundamental. Depinde de profesor să decidă cum pregătește această cutie, cum o prezintă elevilor și instrucțiunile ce urmează după despachetare. Deși conținutul poate fi același, cadrele didactice pot găsi multe modalități de a aranja elementele din cutie. Pot de asemenea să improvizeze legat de ce și cum să rearanjeze conținutul, cum să-l împacheteze și să-l decoreze, cum să-l ofere elevilor împreună cu sugestii, moduri de a-l despacheta. Chiar dacă această procedură – care reprezintă procesul de predare și învățare – este repetată an de an, există atât de multe moduri diferite pentru fiecare etapă, încât interacțiunea dintre elevi și profesori se poate dovedi nouă și diferită de fiecare dată.

Ce presupune o cutie de cadouri?

O cutie împachetată este interesantă în sine și devine cu atât mai interesantă cu cât ambalajul este mai atrăgător pentru cel care o primește. Atunci când alegi un cadou, poți avea în minte propriile interese sau pe cele ale destinatarului. În funcție de alegerea celui care dăruiește, o cutie de cadouri poate sfârși prin a fi o bucurie sau un dezastru. Cadrele didactice au toate mijloacele la îndemână pentru a se asigura că acest cadou va fi un succes. Acestea își stăpânesc știința și cunosc foarte bine din experiență nevoile și interesele elevilor. Curiozitatea este o caracteristică naturală a omenirii. Datorăm evoluția civilizației curiozității. Dacă profesorii reușesc să-și prezinte materia ca pe un obiect pe care îl descoperi, pe care îl despachetezi și dacă reușesc să stârnească curiozitatea față de aceasta, îi vor ajuta pe elevi să-și extindă interesele dincolo de problemele personale și să-și lărgească orizonturile depășind sfera personală a vieții.

Ce fel de deschizător de cadouri sunteți?

Indiferent dacă desfaceți o singură cutie de cadouri sau mai multe, există câteva moduri de a utiliza un lucru nou-nouț. Unii au nevoie de un manual înainte de a-l atinge, în timp ce alții sunt dispuși să accepte opiniile și sugestiile oricui se întâmplă să fie de față. Un al treilea grup, care nu are nevoie de nimic din cele de mai sus, își acordă timp pentru a se uita, a atinge și a experimenta pe cont propriu. Toate aceste situații implică cel puțin două persoane, cea care dăruiește și cea care primește, însă au impact asupra unui număr mai mare de oameni din jur. De fapt, seamănă cu bătaia din aripi a unui fluture undeva în sud, care provoacă o tornadă ce face ravagii departe, la nord. Este ceva social. Sunt necesare competențe pentru a valorifica pachetul, inclusiv unele cunoștințe despre conținut, o înțelegere a caracteristicilor sale, dar și metode și abilități pentru a prezenta și discuta conținutul, precum și o atitudine de responsabilitate pe care despachetarea, posesia și utilizarea conținutului o poate crea.

Este fascinant că deși conținutul poate fi diferit, procesul manipulării obiectului este în esență la fel. Încă și mai fascinant este că acest proces e crucial pentru stima de sine și rolul elevilor de cetățeni în societate. Iar cel mai fascinant aspect este că directorul școlii e cel care conduce toată această sărbătoare, fiindcă privește profesia tuturor cadrelor didactice, indiferent de specializările lor.

Învățarea

Predarea democrației și a drepturilor omului ca abordare la nivelul întregii școli

Poziția directorului poate să difere considerabil de la o țară la alta, însă felul în care oamenii învață cel mai bine rămâne același. Colaborarea și învățarea inter pares, adică profesori care învață de la alți profesori, îmbunătățesc nu numai calitatea predării și învățării în școala dvs., ci și resursele pentru dezvoltarea școlii. Acest proces depinde de decizia dvs. de a-l iniția împreună cu cadrele didactice și de a-l organiza și sprijini.

Comunitățile democratice depind de cetățeni educați

Societățile noastre din ce în ce mai complexe și mai dinamice au nevoie de ECD/EDO ca fundal comun al oricărei activități didactice de la școală, din clasă și nu numai. Nivelul de educație de care au nevoie elevii în prezent depășește cu mult capacitatea de a citi, a calcula și a scrie. Educația de care au în prezent nevoie elevii include mai degrabă:

- o mai bună înțelegere a lumii;
- gândire logică, critică și creativă;
- capacitatea de a face legătura între abstract și concret;
- capacitatea de a înțelege concepte abstracte și simboluri;
- capacitatea de a interpreta date și concluzii ale cercetării;
- capacitatea de a învăța independent și prin cooperare;
- pe scurt, să devină educați din punct de vedere funcțional.

Comunitățile democratice depind de cetățeni educați și competenți. Educația pentru cetățenie democratică și drepturile omului (ECD/EDO) vizează toate competențele menționate mai sus și le îmbogățește cu valorile și atitudinile care țin de cultura democrației. A se vedea [Competences For Democratic Culture](#).

ECD/EDO ca abordare la nivelul întregii școli

Educația extinde și leagă domenii specializate ale științei și cunoașterii. De asemenea, creează un spațiu comun care amplifică sfera și scopurile fiecărei discipline de studiu, ceea ce îi pregătește pe elevi mai bine pentru provocările prezentului și ale viitorului. ECD/EDO răspunde unora dintre problemele controversate ale societăților noastre și oferă un concept educațional pentru o abordare transcurocurriculară și la nivelul întregii școli. În cadrul disciplinelor școlare, predarea și învățarea nu au nevoie să fie reinventate sau restructurate. Acestea ar trebui mai degrabă să fie integrate într-o perspectivă mai amplă, care le reunește ca părți ale unui întreg. Fiecare disciplină se concentrează pe un anumit conținut al curriculumului și pe metodele și modurile specifice de raționament pe care le impun conținutul și temele respective. Din perspectiva abordării la nivelul întregii școli, disciplinele pot fi concepute ca un cor. Fiecare voce se aude clar, însă corul ca ansamblu cântă aceeași piesă, ceea ce înseamnă că școala în ansamblu împărtășește aceleași obiective educaționale.

Un context comun

O abordare a predării la nivelul întregii școli încurajează cadrele didactice să încerce să lucreze ca un singur grup în comunitatea școlară deoarece, oricât de diferite ar fi disciplinele, activitatea lor are în comun aceleași obiective specifice, nevoi și provocări. Toate cadrele didactice predau unor elevi din aceleași grupe de vârstă și întâmpină aceeași diversitate în rândul lor, de exemplu, în ceea ce privește capacitatea de a învăța. Totodată, însușirea culturii democrației este o sarcină a întregii școli.

În consecință, atunci când educă pentru democrație și drepturile omului, școlile au nevoie de o abordare didactică transcurriculară, pentru a le transmite elevilor cunoștințe și înțelegerea democrației și drepturilor omului și pentru a practica și a-i învăța pe elevi atitudinile și valorile de care au nevoie cetățenii ca să participe și să susțină democrația. Acest mod de predare coeziv, colectiv și bazat pe colaborare implică și alți angajați ai școlii, părinții și comunitatea locală de asemenea. Totodată, această abordare îmbogățește și consolidează predarea ca principiu central al vieții școlare, la clasă, în curtea școlii și în sala de mese și chiar în afara incintei școlii. Nu există domeniu sau disciplină de studiu care să fie scutită de la a răspunde acestei nevoi educaționale.

Învățarea

Școala ca o comunitate a învățării

În educație au loc discuții și evoluții noi în permanență. Deși este imposibil ca fiecare director să fie la curent cu toate acestea, unele cadre didactice din școala dvs. pot avea informații relevante pe care să le împărtășească. Subiectele de interes din educație sunt importante pentru școala noastră? Cum putem afla? Putem utiliza mai bine timpul dinaintea orelor și de după ore?

Un sistem sustenabil

În orice comunitate școlară, cadrele didactice sunt mai în vârstă decât alte persoane. Elevii sunt întotdeauna de aceeași vârstă, la fel și părinții, cu mici excepții. Astfel, cadrele didactice din școală au nevoie de oameni noi și de întinerire pentru a contracara tendința, astfel încât să nu se mărească diferența de vârstă odată cu trecerea anilor. Școala este un loc al inovării, însă mulți profesori trăiesc dezamăgirea schimbărilor din sistem care vin și trec. Este nevoie de un sistem sustenabil, care să facă din fiecare zi o zi plăcută dincolo de îndeplinirea atribuțiilor, care să ofere împlinire și bucurie și să păstreze partea distractivă. Democrația este o chestiune atât de serioasă, încât nu poate supraviețui fără un astfel de sistem sustenabil.

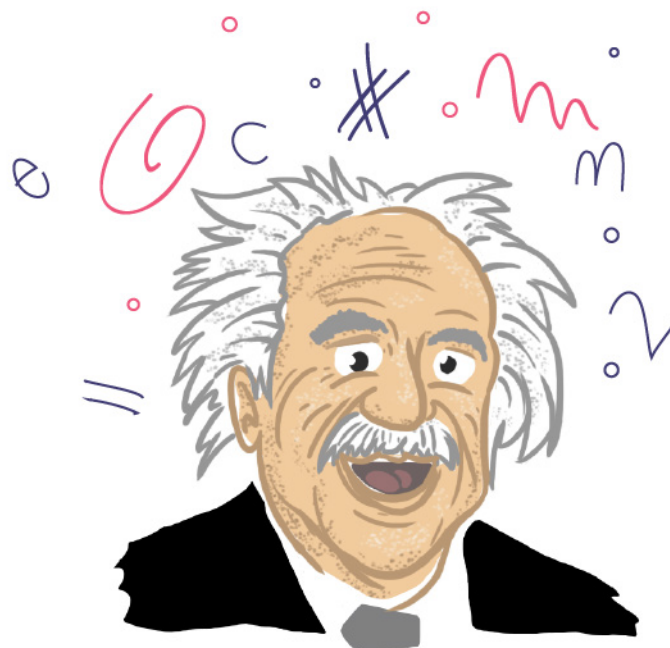
Profesorii trebuie să fie capabili să înțeleagă școala ca pe o comunitate a învățării și o comunitate în care se practică învățarea. O comunitate a învățării este conștientă că munca în colaborare, nu numai că îmbunătățește performanța școlară, ci îi ajută și pe membrii comunității să-și dezvolte autocunoașterea și stima de sine. Este vorba despre a crea o participare dinamică și competentă prin practică.

Două elemente de bază

În ceea ce privește predarea, o comunitate care învață depinde de două elemente de bază: conectarea predării la învățare și crearea unei culturi a colaborării în acest scop.

Conectarea predării la învățare

Să luăm un exemplu obișnuit. Un cadru didactic predă o lecție cât de bine poate. Unii elevi stăpânesc ceea ce s-a predat, unii au câteva întrebări, iar alții au nevoie de mai mult ajutor și atenție. Aici apar două nevoi diferite: profesorul trebuie să respecte cerințele curriculumului și să treacă la lecția următoare, în timp ce unii elevi au nevoie de mai mult timp pentru a înțelege lecția care tocmai a fost predată. Nu există suficient timp pentru amândouă. O comunitate a învățării creează o gamă mai largă de posibilități pentru a depăși o astfel de dilemă prin faptul că tuturor cadrelor didactice le pasă de nevoile individuale ale fiecărui elev.

Fiindcă există un drept la educație, școala este obligată să ofere oportunități egale de învățare, iar predarea trebuie să fie concepută astfel încât să-i ajute pe toți elevii să-și atingă obiectivele învățării. Prin urmare, nu este de ajuns să li se predea elevilor, ci profesorii trebuie să se asigure că aceștia învață. Indiferent de cât de simplu sună, aceasta este o trecere dificilă de la obiceiurile tradiționale de predare. Aceasta înseamnă că trebuie cercetate practicile care pot asigura egalitatea oportunităților de învățare, indiferent de cât de diferite sunt caracteristicile profesorului și ale elevului. Rezultatele acestei cercetări trebuie să fie analizate pentru a da indicatori potriviți, care să descrie pașii necesari și evaluarea lor.

Crearea unei culturi a colaborării

Pentru ca profesorii să acționeze ca o comunitate a învățării, aceștia trebuie să fie uniți printr-o cultură a colaborării. Dacă reușita fiecărui elev reprezintă un obiectiv comun, atunci fiecare profesor poate contribui la acest obiectiv dintr-o perspectivă diferită, oferită fie de disciplina distinctă pe care o predă, fie de metodele și strategiile didactice variate pe care le folosesc cadrele didactice. Astfel, această colaborare a cadrelor didactice nu poate fi limitată de aspectele tradiționale ce țin de programul școlii, activitățile desfășurate sau disciplină, ci trebuie să se concentreze pe atenția acordată nevoilor fiecărui elev în parte. Aceasta impune lucrul împreună, discutarea și analizarea practicilor didactice și luarea unor decizii bazate pe colaborare pentru a obține îmbunătățiri în plan profesional, științific, pedagogic sau didactic. Acest tip de colaborare necesită și încurajează dezvoltarea abilităților de cooperare de care cetățenii au nevoie și pentru participarea democratică, și anume „identificarea și stabilirea scopurilor grupului” și „împărtășirea cu grupul a unor cunoștințe relevante și utile, a experienței sau expertizei și convingerea altor membri ai grupului să procedeze în acest fel”. A se vedea [Competences For Democratic Culture](#), pag. 49.

Învățarea

Cultura învățării

Ca director, nu puteți impune școlii o cultură a învățării, însă exemplul pe care îl dați și angajamentul dvs. sunt elemente decisive. Prin urmare, alegerea dvs. este una dintre cele mai importante decizii pe care trebuie să le ia un director: ce fel de cultură a învățării vreți să adopte școala dvs.? Sunt profesorii conștienți în general că elevii trebuie să fie implicați în procesul de învățare și că metodele de predare și învățare bazate pe cooperare îi încurajează să abordeze critic și să acorde interes tuturor dimensiunilor posibile ale unui subiect, că aceste metode îi invită să discute și să nu fie de acord, să-și formeze propriile opinii, să susțină prin argumente, să negocieze și chiar să facă schimbări? O astfel de cultură a învățării nu reprezintă un lux, nici al unei predări bune, nici al educației pentru democrație și drepturile omului.

Totodată, o astfel de cultură a învățării nu servește doar elevilor dvs., ci are multe în comun și cu cultura democrației. Putem concepe școala ca pe o microcomunitate care le oferă tinerilor oportunități de a-și asuma responsabilitatea pentru aspecte ale vieții școlare și de a experimenta procese de adoptare a deciziilor în gestionarea acestor aspecte. Comunitățile democratice, atât la nivel micro, cât și macro, sunt comunități care învață, din moment ce niciun jucător nu poate stabili singur binele comun. Majoritățile decid, însă deciziile lor pot să nu reușească să rezolve o problemă sau se pot dovedi neechitabile. O comunitate a învățării poate trage concluzii din astfel de decizii și le poate corecta.

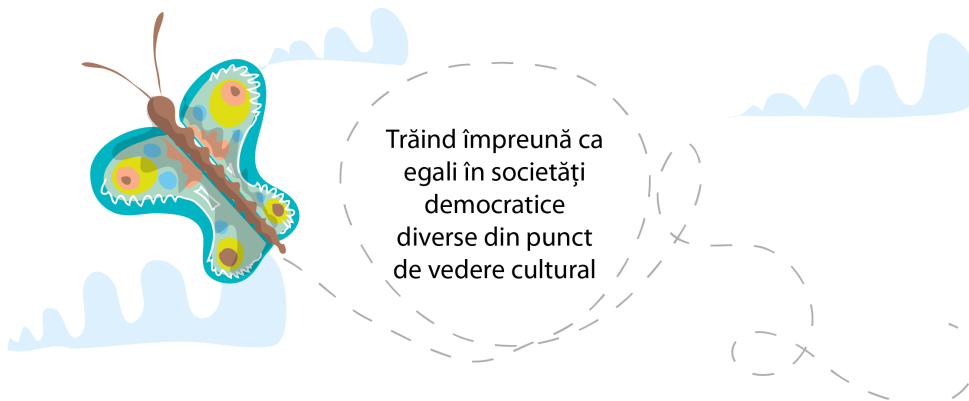
Cum poate predarea să încurajeze și să le dea posibilitatea elevilor să participe activ în societățile lor?

Metoda științifică

Raționamentul și justificarea sunt imposibile dacă elevii sunt dezinteresați. În didactică, se acceptă ideea că motivația este esența învățării. Elevii trebuie să fie capabili să lege subiectul în cauză de cunoștințele lor, iar subiectul trebuie să corespundă intereselor lor. Ambele, cunoștințele și interesele, vor fi cultivate în procesul de învățare. În explorarea lumii, „metoda științifică” a evoluat. Aceasta reprezintă un proces parcurs pas cu pas, care include observarea, chestionarea, ipoteza, experimentul, analiza, concluzia și reluarea. Raționamentul și justificarea în predare reclamă ca profesorii să ia în considerare caracteristicile elevilor, interesele și nevoile lor atunci când planifică sau predau lecțiile. A-i face pe elevi capabili să stăpânească procesul cercetării științifice oferă un posibil răspuns bun la întrebările majore de tipul „De ce” ale predării.

O abordare cu grijă

Elementul central al cetățeniei democratice este ceea ce numim „abordarea critică”. Acesta este un proces care urmează pașii metodei științifice. Este necesar ca cetățeanul să fie interesat de binele comun și familiarizat cu metoda colectării de informații despre diferite aspecte înainte de a-și forma o opinie pe o anumită temă. Elevii pot fi pregătiți la școală în ceea ce privește gândirea și judecata critică, fapt ce necesită o abordare la nivelul școlii din partea cadrelor didactice. Elevii au nevoie de o mulțime de sarcini și de oportunități de învățare la toate disciplinele curriculumului. O predare bună se suprapune în mare parte cu ECD/EDO. Modelul de competențe pentru o cultură democratică al Consiliului Europei include abilități care se inspiră din metoda științifică, „învățarea autonomă” și „gândirea critică și analitică”. Mai multe: [Competences For Democratic Culture](#), pag. 49.

Mediul de învățare

În școală, clasele reprezintă mici comunități unde tinerii cetățeni pot fi abilitați și încurajați să îndeplinească un rol activ. Predarea le poate oferi tinerilor abilitățile de bază de care au nevoie pentru a-și forma competențe de cercetare științifică, gândire critică, participare și luare a deciziilor. Elevii care și-au îmbunătățit experiența prin astfel de moduri de învățare sunt bine pregătiți să devină cetățeni democrați activi și participativi.

Nu sunteți singur

Poate că această perspectivă asupra rolului dvs. de director în dezvoltarea unei culturi a învățării în școala dvs. pare una neobișnuită, iar sarcinile pe care se așteaptă să le îndepliniți, destul de descurajante. Suntem perfect conștienți de suita de atribuții și responsabilități ce vă revin și de cât de mult timp vă consumă obligațiile dvs. legale. Totuși, vă asigurăm că nu sunteți singur. Consiliul Europei are o îndelungată istorie de promovare și dezvoltare a educației pentru cetățenie democratică și drepturile omului (ECD/EDO), în cadrul unui proces continuu în care sunt implicați directori de școală din toată Europa. Dacă doriți să aflați mai multe despre istoria ECD/EDO, vizitați <https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-1/part-1/unit-4/> pe acest site.

Învățarea

Educația bazată pe valori încurajează autodisciplina elevilor

Mergeți pe un hol al școlii. Vă puteți da seama după zgomotul dintr-o sală de clasă că o oră a scăpat de sub control și profesorul nu face față situației. În timpul orei sau imediat după, profesorul vă bate la ușă și vă cere să interveniți. Elevii pe care profesorul i-a identificat drept cei care provoacă probleme vor pretinde că sunt nevinovați, punându-vă în situația incomodă de „mare judecător”. În cazul unor astfel de incidente, profesorul își pierde respectul din partea elevilor.

Acest scenariu relevă punctul slab al stilului autoritar al conducerii școlare: elevii sunt forțați să respecte regulile care au fost stabilite, iar dacă nu le respectă, se așteaptă ca profesorul să le impună. Lucrul acesta îi pune în încurcătură pe profesori, care se confruntă cu un număr mare de posibili perturbatori și dușmani în clasă. Controlul permanent, lauda și pedeapsa sunt mijloacele la îndemâna profesorilor pentru a impune ordinea și disciplina.

Disciplina elevilor este într-adevăr esențială pentru ca o școală să funcționeze bine. Mai mult, școala este prima instituție în care intră copiii și tinerii și aici ei trebuie să învețe să se supună legilor nu fiindcă sunt forțați, ci fiindcă înțeleg și apreciază necesitatea supremației legii. Cu toate acestea, un sistem bazat pe supraveghere permanentă și sancțiuni nu este nici realizabil, nici de dorit, fiindcă o astfel de școală îi învață pe elevi să aibă o atitudine de obediență, făcându-i incapabili să-și asume responsabilitatea pentru comunitatea școlară.

Valorile sunt invizibile, însă ele se evidențiază în comportamentul unei persoane. Într-o mare măsură, disciplina nu poate fi impusă, ea trebuie să se dezvolte mai degrabă din interior. Valorile nu pot face obiectul predicilor, ci ele sunt învățate din exemple pozitive. Fiind un model pentru elevi, atitudinea dvs. și a personalului școlii este decisivă pentru dezvoltarea unei comunități școlare democratice, bazate pe valori.

Dacă îi întrebați pe elevi ce așteaptă de la școală, răspunsurile lor arată că, adesea, așteaptă mai mult decât le poate oferi școala. Ei vor să-și petreacă timpul cu folos și vor ca școala lor să funcționeze bine, deși comportamentul lor este uneori perturbator. Prin urmare, se poate ca elevii să fie convinși că nicio comunitate nu poate funcționa fără reguli și că acest lucru este valabil și pentru comunitățile democratice. A se vedea „Regândirea disciplinei și a ordinii din punct de vedere democratic” <https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-1/part-2/unit-1/chapter-2/lesson-5/>.

Dacă elevii împărtășesc valorile pe care le promovează regulile școlii, vor fi dispuși să le accepte și să le aprecieze. Conform manualului *Competences for Democratic Culture* („Competențe pentru cultura democratică”), publicat de Consiliul Europei, aceste valori includ „susținerea supremației legii și a tratamentului egal și imparțial al tuturor cetățenilor în conformitate cu legea ca mijloc de asigurare a justiției” (mai multe: [Competences For Democratic Culture](#), pag. 38, nr. 7).

Regulile bazate pe valori trebuie să fie discutate și comunicate în clasă, iar aici ECD/EDO are un rol important. A crește în democrație, volumul al II-lea din seria manualelor ECD/EDO pentru profesori, descrie un mic proiect în care elevii evaluează regulile școlare în vigoare, identifică valorile și principiile de la baza acestora și discută sugestii pentru revizuirea și îmbunătățirea lor. Coperta acestui volum, care îi reprezintă pe elevi semnând regulamentul școlii pe care l-au adoptat prin vot majoritar, evidențiază potențialul educativ al acestui proiect, deoarece le permite elevilor să participe la adoptarea deciziilor în școală. Problema este una semnificativă și o parte autentică a vieții școlare reale. Educarea în vederea cetățeniei democratice și a valorilor culturii democratice este posibilă cu toate grupele de vârstă. A crește în democrație se adresează cadrelor didactice din învățământul primar, astfel că proiectul pentru participarea la luarea deciziilor în școală poate fi adaptat pentru elevi mai mari. A se vedea <https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-2/unit-5/>.

Elevii sunt perfect conștienți că trebuie să le fie monitorizat comportamentul și că regulile vor fi impuse dacă sunt încălcate. Aceasta rămâne responsabilitatea directorului și a personalului, în conformitate cu legislația școlară. Acei elevi care și-au dezvoltat spiritul civic, „un simț al răspunderii față de alte persoane din comunitate și care acceptă că răspundem în fața altora pentru deciziile și acțiunile noastre” (mai multe: [Competences For Democratic Culture](#) pag. 41), vor crea mai puține probleme de disciplină, fiindcă și-au dezvoltat o autodisciplină și își pot asuma responsabilitatea pentru comportamentul lor.

Învățarea

Competențe pentru cultura democratică: diagramă

Sursa: Consultați [Competences For Democratic Culture](#)

Figurile nr. 1 - 7 se referă la note

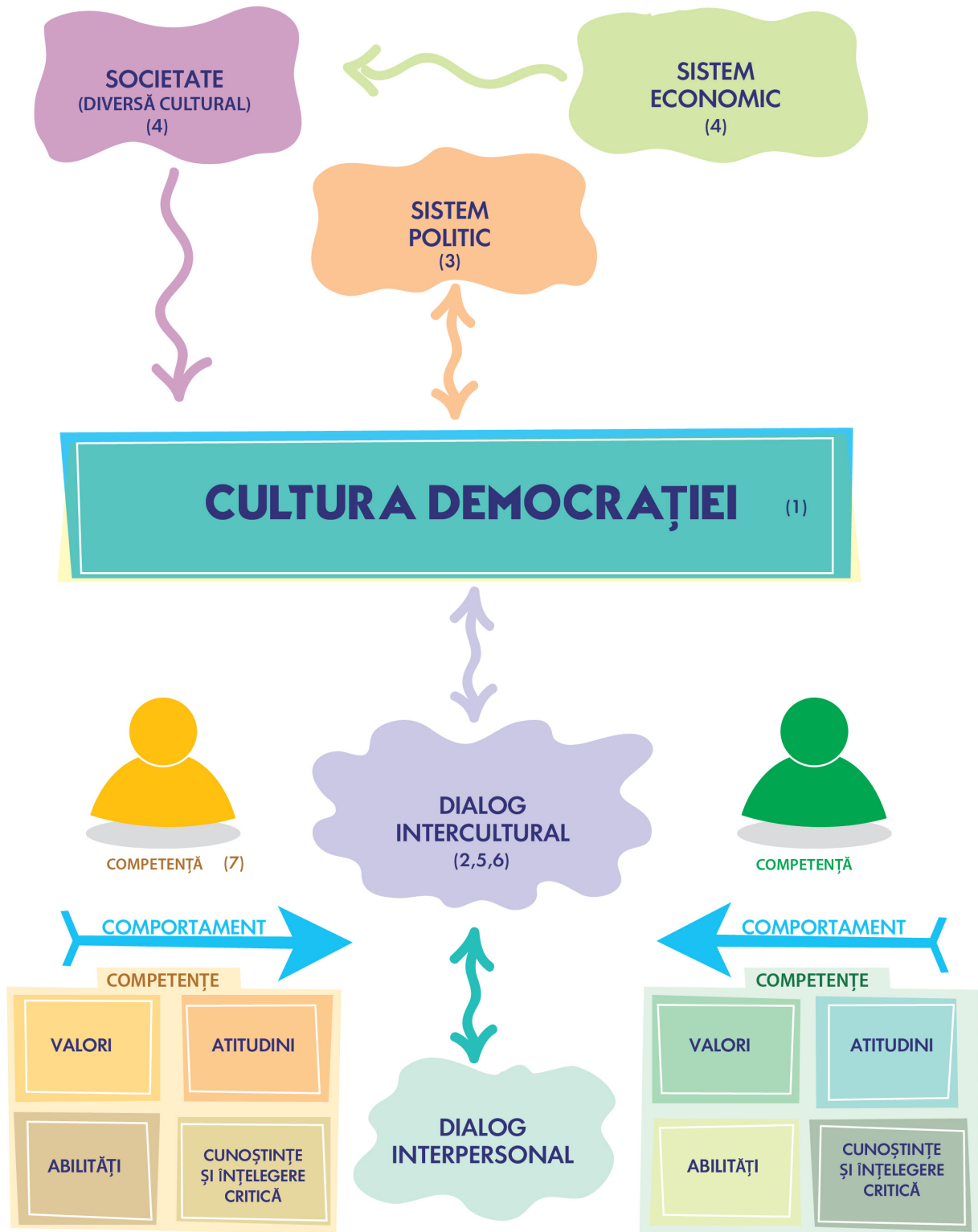

Diagrama competențelor pentru cultura democratică: note

Indicațiile de pagină se referă la [Competences For Democratic Culture](#)

Această diagramă reprezintă o încercare de a vizualiza modelul conceptual al competențelor de care cetățenii au nevoie pentru a crea și a participa la o cultură a democrației (a se vedea pag. 9). Un model este conceput pentru a semăna cu realitatea într-un mod simplificat și se concentrează pe anumite aspecte cheie, omițând multe altele. O hartă rutieră, de exemplu, este un model al rețelei de drumuri dintr-o anumită zonă, care este util fiindcă nu arată și altceva. În mod similar, modelul de competențe pentru cultura democratică funcționează ca o hartă. Acesta arată în ce fel comportamentul nostru ca persoane este legat de cultura democratică în ansamblu și cum pot școlile să-și îndeplinească rolul de a-i educa pe elevi pentru cetățenia democratică.

Diagrama și notele următoare au scopul de a facilita lectura manualului *Competences for Democratic Culture* („Competențe pentru cultura democratică”), însă nu îl înlocuiesc. Acestea sunt destinate formării continue a cadrelor didactice și directorilor sau informării părinților și a factorilor interesați externi.

1. Cadrul instituțional al democrației (sistemul politic) nu poate funcționa sau exista decât dacă este susținut de o cultură a democrației împărtășită de toți cetățenii. Într-o astfel de cultură a democrației, cetățenii sunt devotați respectului față de lege, față de drepturile omului și soluționarea problemelor de interes general în public. Aceștia sunt convinși că soluționarea conflictelor trebuie să fie pașnică și recunoscută și respectă diversitatea din societate. Cetățenii sunt dispuși să-și exprime propriile opinii, precum și să asculte opiniile altora. Aceștia sunt devotați unui proces de adoptare a deciziilor bazat pe votul majoritar, precum și protecției minorităților și a drepturilor acestora. Ei sunt dispuși să se implice într-un dialog dincolo de granițele culturale (a se vedea pag. 15). Structurile instituționale ale democrației și cultura democrației sunt „în mod inerent interdependente” (pag. 15), ceea ce înseamnă că niciuna dintre cele două părți nu se poate susține independent dacă nu este sprijinită de cealaltă. Puterea culturii democrației depinde nu numai de cetățeni competenți, ci și de măsura în care elementele cheie menționate mai sus sunt mai degrabă împărtășite decât contestate sau disputate (a se vedea nota nr. 6).
2. Atunci când cetățenii participă la discuții și la luarea deciziilor, întâlnesc persoane din medii culturale diferite. Dialogul intercultural dintre cetățeni este prin urmare caracteristică distinctivă a societăților democratice diverse din punct de vedere cultural. Cetățenii dispuși să se implice într-un dialog dincolo de diviziunile culturale se tratează reciproc ca egali din punct de vedere democratic. Dialogul intercultural trebuie să fie încorporat într-o cultură a democrației și invers, o cultură democratică nu poate prospera fără dialog intercultural. Cultura democratică și dialogul intercultural sunt „în mod inerent interdependente” (pag. 15), făcând legătura între nivelul macro al societății și nivelul micro al interacțiunii dintre indivizi. Această idee este rezumată în emblema acestui site, Living Democracy.
3. Cetățenii competenți reprezintă condiția prealabilă necesară pentru cultura democratică și dialogul intercultural, însă competențele singure nu sunt suficiente. Efectul instituțiilor politice la nivel macro este crucial: „... în funcție de configurația lor, structurile instituționale pot face posibil, pot canaliza, constrânge sau bloca modurile în care cetățenii își exercită competențele democratice și interculturale”. (pag. 17) De exemplu, cetățenii care sunt capabili și dispuși să participe la luarea deciziilor au nevoie de acces la informații necenzurate din mass-media și de canale prin care pot comunica între ei și cu decidenții politici.
4. Există un al doilea grup de factori la nivel macro care pot produce „tipare sistematice de defavorizare și discriminare” (pag. 18), astfel că cetățenii care au niveluri egale de competențe democratice și interculturale se confruntă cu șanse inegale în ceea ce privește exercitarea lor și participarea la luarea deciziilor. Ne putem aștepta ca inegalitatea socială să se vadă în distribuția inegală a veniturilor, timpul disponibil, accesul la rețelele de informare sau comunicare și resursele de putere. Alocarea inegală a resurselor la nivelul societăților este legată de sistemul economic (plata inegală, șomajul, puterea companiilor internaționale) și/sau sistemul politic. Diviziunile dintre grupurile privilegiate și cele defavorizate pot da naștere la probleme legate de inegalitatea dintre sexe, sărăcie, migrație, educație sau controlul puterii. „Marginalizarea sistematică și excluderea din procesele democratice și schimburile interculturale” (pag. 18) poate anula orice posibilitate a cetățenilor de a participa în condiții de egalitate, indiferent de nivelurile de competență, ducând la „neimplicare civică și alienare” (ibid.).

5. Dacă nu se iau măsuri adecvate, inegalitatea socială poate fi percepută ca fiind nedreaptă și poate amenința cultura democratică și legitimitatea cadrului instituțional al democrației. În comunitățile democratice, este prin urmare crucial să fie abordate problemele ce țin de inegalitate socială și excludere pentru a asigura „o egalitate autentică de condiție” (ibid.) pentru toți cetățenii. Acestea fiind spuse, este important să ținem minte că dreptatea distributivă sau drepturile omului și drepturile civile sunt realizări istorice care au fost obținute după o perioadă îndelungată de timp, după cum arată lupta pentru votul universal și drepturile femeilor din Europa. Drepturile omului și participarea democratică s-au dezvoltat printr-un proces îndelungat, aflat încă în desfășurare. Angajamentul cetățenilor competenți este prin urmare decisiv pentru a garanta că toți membri societății, indiferent de statutul lor social, se bucură de recunoaștere și șanse egale de participare.
6. Conceptul de cultură: „Orice cultură poate fi concepută ca având trei aspecte principale: resursele materiale care sunt utilizate de membrii grupului (cum sunt uneltele, alimentele, îmbrăcămintea), resursele sociale comune ale grupului (ca limba, religia, regulile conduitei sociale) și resursele subiective utilizate de membrii individuali ai grupului (precum valorile, atitudinile, convingerile și practicile pe care membrii grupului le folosesc în mod normal ca un cadru de referință pentru a înțelege lumea și a relaționa cu ea). Cultura grupului este un amestec format din toate cele trei aspecte – aceasta constă într-o rețea de resurse materiale, sociale și subiective.” (pag. 19) Totuși, grupurile culturale sunt eterogene la nivel intern. Culturile și normele fac obiectul disputelor și se schimbă în timp. Membrii individuali ai unui grup cultural își manifestă alegerile adoptând anumite elemente ale resurselor culturale și respingând altele.

Orice grup social poate avea cultura sa distinctă. Astfel de grupuri includ națiuni, grupuri etnice sau religioase, orașe, cartiere, organizații profesionale sau ocupaționale, comunitatea persoanelor LGBT, grupuri ale persoanelor cu dizabilități sau ale unor generații și familii. Societățile sunt prin urmare diverse din punct de vedere cultural, cu indivizi care aparțin simultan unor grupuri sociale diferite și participă la diferite constelații de culturi, unice la nivel individual. În cadrul unui grup cultural, indivizii diferă din punct de vedere al poziționării culturale, iar din acest motiv resursele culturale sunt disputate în interiorul grupurilor culturale.

În orice situație în care oamenii interacționează, aceștia pot percepe diferențe de cultură la cealaltă persoană sau la celălalt grup, astfel că „orice situație interpersonală este o situație interculturală potențială” (pag. 20). Cadrul nostru de referință poate deci să treacă de la individual și interpersonal la intercultural, ceea ce înseamnă că îi percepem pe alții mai mult ca membri ai unui grup social decât ca indivizi. Astfel de situații interculturale pot apărea atunci când întâlnim persoane din alte țări sau grupuri etnice, cu o credință diferită, de alt sex, cu o orientare sexuală diferită ori din altă clasă socială sau când observăm diferențe de educație. Dialogul intercultural are potențialul de a construi punți între grupurile culturale, cu condiția să se desfășoare ca „un schimb deschis de puncte de vedere, pe baza înțelegerii și respectului reciproc, între indivizi sau grupuri care se percep ca având afiliere culturale diferite unii față de alții”. (pag. 20 și urm.)

Dialogul intercultural are cea mai mare importanță pentru consolidarea coeziunii sociale în societățile democratice, diverse din punct de vedere cultural. Însă, dacă grupurile culturale se percep ca dușmani, de exemplu, din cauza unui conflict armat din trecut sau dacă un grup cultural este perceput ca bucurându-se de privilegii în detrimentul altuia, dialogul intercultural se poate dovedi foarte dificil, necesitând un nivel ridicat de competență interculturală, empatie, tărie personală și curaj (a se vedea pag. 21).

7. Conceptul de competență și competențe: (pag. 23 și urm.). În modelul de competențe pentru cultura democratică, conceptul de competențe (la plural) se referă la resursele psihologice ale unei persoane – valori, atitudini, abilități, cunoștințe și/sau înțelegere critică. Ne putem imagina aceste resurse ca semănând cu o cutie mare, plină cu diverse unelte mentale și psihologice. Competența (la singular) se referă la disponibilitatea și capacitatea unei persoane de a utiliza aceste competențe, sau unelte, după cum consideră adecvat într-o anumită situație sau pentru a se ocupa de o problemă. Conceptul de competență semnifică un „proces dinamic” (pag. 24) prin care o persoană selectează, activează, organizează și coordonează resursele psihologice (competențe) într-o situație dată și monitorizează și adaptează utilizarea competențelor în funcție de condițiile care pot apărea. Competențele sunt utilizate mai degrabă în grupuri decât separat. Competența și competențele sunt invizibile și accesibile doar prin teorii și modele. Ele se evidențiază în comportamentul unei persoane, adică prin ceea ce face, gândește sau spune cineva sau în modul în care o persoană interacționează cu ceilalți. Cadrele didactice pot prin urmare să evalueze nivelul de dezvoltare a competențelor la elevii lor observându-le comportamentul în situații democratice sau interculturale. În manualul referitor la modelul de competențe

pentru cultura democratică sunt descrise trei exemple pentru a arăta cum sunt mobilizate grupuri de competențe în anumite situații: dialogul intercultural, luarea de atitudine împotriva discursului urii și participarea la dezbateri politice (a se vedea pag. 24 și urm.).

8. Pentru a-i abilita pe viitorii cetățeni să participe la o cultură a democrației la nivel macro, copiii și tinerii trebuie să învețe și să practice competențele pentru cultura democratică și dialogul intercultural la nivelul micro al societății, în cadrul comunității școlare (a se vedea pag. 16). Aceasta impune școlii să adopte educația pentru cetățenie democratică și drepturile omului (ECD/EDO) ca abordare la nivelul întregii școli, ceea ce înseamnă a preda și a învăța despre, prin și pentru democrație și drepturile omului – democrația și drepturile omului fiind o materie la clasă („despre”), o orientare pedagogică pentru toată școala („prin”) și o pregătire pentru participare prin experiența practică din școală („pentru”). Pentru o descriere completă a celor trei dimensiuni ale ECD/EDO, consultați <https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-1/part-1/unit-3/chapter-1/>. Cadrele didactice și directorii trebuie să-și formeze competențe pentru cultura democratică și să le practice în școală pentru a le oferi elevilor modele de urmat. Diversitatea din societate se oglindește în comunitatea școlară și în clasă, astfel încât dialogul interpersonal dintre profesori și elevi și dintre elevi include întotdeauna dimensiunea dialogului intercultural. Pentru a schimba în bine întreaga societate la nivel macro nu va fi de ajuns să înveți pentru cultura democratică, acest lucru fiind imposibil fără cetățeni competenți.

Învățarea

Legarea lecțiilor la lumea reală

Activitatea de a conduce școala este o sarcină solicitantă a directorului, pentru care este necesar ca obiectivele dvs. instituționale cheie să fie clar definite. Există modalități adecvate de a lega diferite aspecte și pași mici ca piesele unui puzzle pentru a construi o imagine generală. Faptul că veți avea în minte această imagine de ansamblu vă va ajuta deseori să fiți pregătit pentru surprize, mai ales neplăcute, înainte ca acestea să se întâmple.

„Participarea democratică pentru elevi ar trebui să fie limitată la consiliile elevilor și să se ocupe de activitățile din școală, dar nu în clasă. Orelle sunt prea importante pentru elevi pentru a ne amesteca în ele.”

Această opinie este des întâlnită în școli, iar cei care o susțin se așteaptă ca elevii să se conformeze, să se supună regulilor școlii și să execute ordinele primite de la personal. Însă, pe de altă parte, ne așteptăm ca elevii să se pregătească pentru rolul lor de cetățeni adulți într-o comunitate democratică. Chiar credem că elevii vor deveni cumva de unii singuri cetățeni democratici, pur și simplu prin frecventarea școlii un număr de ani?

„Voi avea vreodată nevoie de asta în viață? În lumea reală? De ce îmi trebuie?” Întrebări ca acestea arată discrepanța dintre timpul pe care elevii îl petrec în clasă și timpul petrecut în afara clasei. Elevii nu se vor mulțumi cu argumentul că o lecție este utilă fiindcă a fost introdusă în curriculum de către minister sau fiindcă așa spune profesorul sau fiindcă îi pregătește pentru examene. Mai degrabă, aceste întrebări le reamintesc profesorilor ce înseamnă de fapt didactica: ei trebuie să fie capabili să explice alegerea temelor și a obiectivelor învățării, fără să uite că un subiect devine interesant dacă este legat de viața reală și de ceea ce elevii cunosc deja.

Dacă doriți să discutați pe această temă cu cadrele didactice din școala dvs., materialele următoare vă vor ajuta:

Profesorii pot face mici pași dacă doresc să răspundă nevoilor de învățare ale elevilor, dar ei sunt cei care trebuie să-i facă: <https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-1/part-2/unit-1/chapter-2/lesson-7/>.

Profesorii care doresc să reflecteze la propriile alegeri didactice vor găsi sprijin aici: <https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-1/part-2/unit-2/>.

Cetățenia democratică poate fi învățată în școală prin experiență și reflecție. Educația pentru cetățenie democratică și drepturile omului (ECD/EDO), atât ca temă la clasă, cât și ca abordare la nivelul întregii școli, prezintă multe moduri în care subiectele de la clasă pot fi legate de lumea reală și în special cu viața din școală. ECD/EDO sugerează diferite modalități care se potrivesc unor stiluri de predare diferite. Pentru profesorii care preferă cursurile centrate pe profesor, ECD/EDO oferă exerciții pe anumite teme și exemple legate de experiența elevilor. Profesorii interesați de modelele de învățare prin cooperare și învățare bazată pe sarcini vor găsi o abundență de materiale în manualele ECD/EDO (<https://www.livingdemocracy.com/ro/teachers/>).

Învățarea

Evaluare înseamnă mai mult decât testare și control

Evaluarea seamănă cu sfârșitul unei curse. Evaluarea seamănă cu bătaia inimii dintr-un corp. Aceasta poate să transforme rolul dvs. de director într-un coșmar sau poate fi un instrument ușor de mânuit. La fel ca aproape tot ce ține de școală, evaluarea este un aspect ce necesită atenție serioasă, cu mult înainte de examenele finale.

Testarea nu înseamnă evaluare

Profesorul intră în clasă. Prezintă un subiect, subliniază părțile și factorii importanți, explică ceea ce consideră că trebuie explicat și dă unul sau două exemple. Elevul ascultă și îl urmărește, apoi se duce acasă, găsește subiectul în manual, citește, subliniază părțile importante, își amintește explicația și rezolvă unul sau două exerciții. La ora următoare, profesorul îi cere elevului să repete o parte din subiectul respectiv. La sfârșit, formulează întrebări despre elemente din tot capitolul și așteaptă răspunsurile scrise ale elevilor. Cineva îmi dă ceva, apoi eu mă ocup de lucrul respectiv, i-l dau înapoi. Cel care mi l-a dat verifică să vadă dacă obiectul este exact la fel. În funcție de părțile lipsă, scade puncte echivalente.

Aceasta este evaluarea sumativă, care se concentrează pe achizițiile învățării și pe care o cunoaștem cu toții de la testare și notare. Acest tip de evaluare se cere în sistemele noastre de educație în vederea acordării de diplome și certificate. Evaluarea sumativă reprezintă și un mijloc de control, dar nu de apreciere, fiindcă măsoară de fapt eficiența predării ca mod de a transforma și a transmite informații.

Testarea și controlul au neajunsuri serioase. Criteriile de evaluare sunt deseori fie prea vagi, astfel încât nu pot asigura măsurări corecte, fie prea stricte, deci nu pot acoperi diversitatea punctelor forte și slabe ale elevilor. Dacă ținem cont și de subiectivismul persoanei care judecă performanța elevului, atunci aceeași realizare poate primi note total diferite, iar feedbackul pentru elev va fi aproape inutil.

Evaluarea formativă și predictivă.

Nu numai la ECD/EDO, ci și în cazul unei bune predări în general, evaluarea are în vedere și elevii individual, și procesele lor de învățare (evaluare formativă), și rezultatele la care ne putem aștepta (evaluarea predictivă). Aceste forme de evaluare reflectă personalitățile elevilor, punctele lor forte și nevoile specifice de învățare.

Criteriile de evaluare sunt mai degrabă instrumente de analiză decât de corectare a greșelilor individuale ale elevilor. Cadrele didactice discută cu elevii cum să depășească dificultățile, iar elevii își asumă responsabilitatea pentru progresele în învățare. Astfel, evaluarea formativă și predictivă conectează predarea și învățarea cu valorile democratice, dându-le elevilor posibilitatea și încurajându-i să participe la democrație și să aibă succes cu studiile mai aprofundate.

Pentru o prezentare mai detaliată a evaluării sumative, formative și predictive, consultați <https://www.livingdemocracy.com/ro/textbooks/volume-1/part-2/unit-5/chapter-2/lesson-3/>.

Informarea elevilor cu privire la criteriile de evaluare

Prin urmare, evaluarea trebuie să facă parte din etosul democratic al unei școli. La o evaluare sumativă, criteriile trebuie să fie corecte, clare și transparente pentru elevi. Acest lucru nu servește doar educației pentru cetățenie democratică și drepturile omului, ci reprezintă și o condiție prealabilă a unei bune predări, la toate disciplinele. De asemenea, dvs. și membrii personalului trebuie să discutați și să fiți de acord cu sfera evaluării. De exemplu, evaluarea se concentrează doar pe cunoștințe și abilități sau include și atitudinile și valorile?

Autoevaluarea cadrelor didactice

Cadrele didactice nu se pot debarasa de perspectivele lor individuale și de influența acestora asupra evaluării elevilor și trebuie să fie conștiente că diferențele de evaluare de la un profesor la altul pot fi nedrepte pentru elevul individual. Profesorii ar trebui să reflecteze în permanență la procedurile lor de evaluare, ceea ce se poate realiza prin observarea de către colegi și feedbackul reciproc. O altă metodă este ascultarea feedbackului din partea elevilor. O a treia abordare este cea a autoevaluării. Primul volum al manualelor ECD/EDO pentru profesori, Educație pentru democrație, conține un întreg capitol despre evaluarea elevilor, a cadrelor

didactice și a școlilor, <https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-1/part-2/unit-5/>, precum și o listă de verificare pentru autoevaluarea profesorilor: <https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-1/part-2/unit-5/chapter-2/lesson-8/>.

Învățarea

Cunoașterea și înțelegerea diferitelor tipuri de diversitate din școală

Diversitatea din rândul elevilor dvs. reprezintă o mare provocare pentru școală. Dacă această problemă nu este abordată adecvat, poate afecta realizările elevilor și statutul lor social în viața de adult. Să-i oferi fiecărui elev o șansă egală de succes în școală înseamnă să înțelegi nevoile de învățare ale fiecăruia și să răspunzi acestor nevoi individual. Echitatea în educație nu înseamnă să le dai tuturor la fel, ci să-i oferi fiecăruia ceea ce are nevoie.

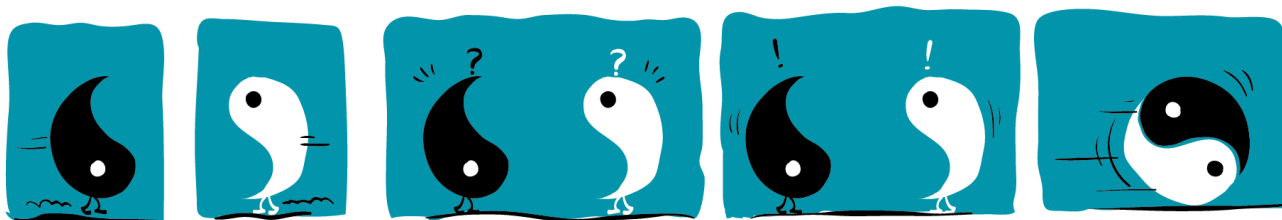
Dar cum puteți dvs. ca director să vă ocupați de diversitatea din școală fără personal specializat și fără a avea timp s-o descoperiți? O posibilitate ar fi să vă ocupați de fiecare caz atunci când apare. O altă posibilitate este să pregătiți personalul didactic să fie sensibil la diversitate.

Când vorbim despre diversitate în școală, ne referim de obicei la diferențele culturale dintre elevi. Se presupune în general că diversitatea caracterizează mai ales școlile cu elevi proveniți din medii multiculturale.

Această presupunere s-a dovedit greșită. Cercetările au arătat că, de obicei, există mai multe diferențe între elevii etichetați cu „aceeași” identitate culturală decât între cei cu identități „diferite”. Diversitatea școlară nu ține în principal de cultură sau etnie. În cadrul fiecărui grup etnic sau cultural de elevi, vom găsi elevi care se descurcă foarte bine și elevi mai slabi, precum și elevi cu diferite nevoi de învățare.

Pentru a gestiona o astfel de diversitate în școală, personalul trebuie fie conștient și deschis față de diversitatea elevilor din punct de vedere al caracterelor, stilurilor de învățare, sexelor, grupelor de vârstă, nevoilor de dezvoltare etc.

Deși ar fi de dorit ca profesorii să cunoască profilul specific al fiecărui elev din punct de vedere al învățării, acest lucru nu este realizabil. Școlile nu dispun de personal specializat, iar profesorii și directorii nu au timp pentru a descoperi toate acestea. Însă cultura școlară trebuie să încurajeze deschiderea față de diversitate, astfel încât cadrele didactice să ia în calcul diversitatea atunci când planifică și predau lecțiile și îi evaluează pe elevi.

Învățarea

Școala este o comunitate care învață

Activitatea nr 1

Asta îmi place

Pe baza volumului al II-lea din seria „A trăi în democrație”, A crește în democrație, pag. 18, 113.

<https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-2/unit-1/lesson-1/>

<https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-2/students-manual-10/student-handout-1/student-handout-2/>

Acest exercițiu poate fi utilizat în școală în cadrul sesiuni de formare, pentru tot personalul sau pentru grupuri mici de profesori. La discuția finală se pot pune întrebări sau face sugestii pentru alte teme de formare continuă a cadrelor didactice. Dacă participă peste 30 de profesori, vă recomandăm să stabiliți subgrupuri care să-și împărtășească rezultatele într-o sesiune plenară ulterioară.

Obiectivele învățării	Cadrelor didactice își descoperă reciproc abilitățile și cunoștințele didactice.
Sarcini	Cadrelor didactice își descriu preferințele și alegerile didactice în funcție de patru categorii. Comunică răspunsurile și altor cadre didactice și le analizează.
Resurse	Hârtie și stilouri, exemplare tipărite ale fișei de lucru „Ce îmi place și ce fac în activitatea de predare”
Metode	Activitate individuală și de grup, discuție plenară

- Grupului i se prezintă întrebarea: Ce stiluri diferite de predare cunoașteți?
- După un prim brainstorming și colectarea rapidă a răspunsurilor, membrii grupului primesc fișa de lucru. Aceștia o vor completa în două etape:
 - În jumătatea superioară a fișei, vor nota răspunsurile la cele patru categorii.
 - Apoi se deplasează, discutând despre preferințele și alegerile lor cu cinci colegi și notează răspunsurile în partea de jos a fișei.
- La întâlnirea în plen, cadrele didactice stau așezate în cerc. Discuția poate fi ghidată de următoarele întrebări:
 - Ce credeți despre răspunsurile colegilor? Ați fost surprinși?
 - Identificați idei comune cu privire la lucrurile care le plac colegilor dvs., dar pe care nu le fac?
 - Ce se întâmplă dacă cineva nu cunoaște lucrurile pe care vă place să le faceți și le faceți?
 - Ce se întâmplă dacă cineva nu cunoaște lucrurile pe care nu vă place să le faceți, dar le faceți?
 - Care este rezultatul practic posibil al acestei activități?

Activitatea nr. 2

Pași pentru transformarea școlii într-o comunitate a învățării

Volumul I din seria de manuale pentru profesori în domeniul ECD/EDO, Educație pentru democrație, pag. 85 – 94, include capitolul „Îndrumarea proceselor de învățare și alegerea formelor de predare”. Acesta este un instrument teoretic și practic ușor de folosit pentru cei care doresc să dezvolte școala ca o comunitate a învățării. Fișa de lucru nr. 3 (pag. 91), „Alegerea formelor adecvate de predare și învățare”, conține întrebări cheie în acest sens: <https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-1/part-2/unit-4/chapter-2/lesson-3/>.

Fiecare profesor primește un exemplar al fișei de lucru nr. 3..

1. Activitate individuală. Fiecare profesor studiază fișa de lucru și selectează trei întrebări care i se par în mod deosebit interesante.
2. Activitate de grup. Profesorii își comunică rezultatele și cad de acord cu privire la trei întrebări.
3. Activitate de grup. Răspunzând la întrebările pe care le-au ales, profesorii creează un poster cu două propuneri precise despre cum să fie îmbunătățită calitatea predării și învățării în școala văzută ca o comunitate a învățării.

Fișă de lucru

Ce îmi place și ce fac în activitatea de predare				
	Îmi place să fac și fac	Fac, dar nu îmi place ce fac	Nu-mi place să fac și nici nu fac	Nu fac, dar mi-ar plăcea să fac
1				
2				
3				
4				
5				

Ce îmi place și ce fac în activitatea de predare				
	Îmi place să fac și fac	Fac, dar nu îmi place să fac	Nu-mi place să fac și nici nu fac	Nu fac, dar mi-ar plăcea să fac
1				
2				
3				
4				
5				

Învățarea

Cultura învățării

Obiectivele învățării	Să se lucreze la definiția învățării și să se facă legătura cu a învăța despre democrație la școală
Sarcini	Cadrele didactice ajung la o definiție comună a învățării și o aplică în clasă și în afara clasei
Resurse	Hârtie și stilou, fișa de lucru
Metode	Activitate individuală, activitate de grup, discuție plenară

Varietatea este bună, dar este mai bună în sinteză. Este esențial ca profesorii să ajungă la un acord privind o definiție comună a învățării. Este și mai bine dacă aceasta conține cât mai multe aspecte diferite. Dvs. și membrii personalului sunteți persoane diferite, după cum toți avem dreptul să fim. Astfel, pentru ca utilizarea să fie în beneficiul democratic al școlii, trebuie să ajungem la o definiție comună acceptată, bogată și realizabilă a învățării.

În „A trăi în democrație”, vol. al IV-lea, *Participarea la democrație*, pag. 162-164, <https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-4/part-2/unit-6/lesson-1/>.

Lecția 1, „Cea mai urgentă problemă a noastră este ...” reprezintă o discuție despre stabilirea agendei politice. Puteți folosi metoda „Zidul tăcerii” descrisă în lecție, reformulând întrebarea cheie, „În opinia mea, învățarea este” și modificând corespunzător diagrama de la pag. 163. Această metodă este adecvată pentru un număr de până la 25 sau 30 de participanți, prin urmare, dacă participă mai mulți profesori, împărțiți-i în subgrupuri.

Sarcina de investigație de la pag. 164 ar putea fi folosită și pentru a forma grupuri care au aceleași interese

Învățarea

Modelul de competențe pentru cultura democratică al Consiliului Europei

Obiectivele învățării	<ol style="list-style-type: none"> 1. Profesorii sunt familiarizați cu modelul de competențe pentru cultura democratică. 2. Aceștia cunosc faptul că dialogul intercultural și cultura democratică sunt strâns legate și reprezintă obiective cheie ale educației pentru cetățenie democratică (ECD). 3. Aceștia înțeleg că educația de la școală reprezintă cheia dobândirii de către elevi a competențelor de care au nevoie pentru a participa la cultura democratică, atât în școală, cât și viața de adult.
Sarcini	<ol style="list-style-type: none"> 1. Profesorii studiază diagrama și notele referitoare la modelul CCD. Aceștia citesc capitolele selectate din manualul CCD, le prezintă colegilor și le discută. 2. Profesorii fac o trecere în revistă a educației pentru cetățenie democratică și drepturile omului ca abordare la nivelul întregii școli, identificând punctele sale forte și slabe. 3. Împreună cu directorul și directorii adjuncți, profesorii discută despre o agendă a dezvoltării școlii și identifică nevoile din punct de vedere al învățării și formării.
Resurse	<p>Un exemplar pentru fiecare participant: Consiliul Europei, Competences for democratic culture (manual).</p> <p>„Competences for democratic culture: a diagram“</p>
Metode	<p>Activitate de grup (metoda mozaicului)</p> <p>Discuție</p>
Comentarii	<p>Este esențial ca profesorii să înțeleagă de ce și în ce scop ar trebui să se implice în dezvoltarea școlii ca o comunitate democratică. Vă sugerăm prin urmare să aveți o zi de formare continuă la nivel intern cu tot personalul școlii, inclusiv directorul și directorii adjuncți.</p> <p>Directorul poate delega responsabilitatea pentru pregătirea și prezidarea zilei de formare către o echipă de profesori. În acest caz, directorul și directorii adjuncți pot participa la formare.</p> <p>Metoda mozaicului le oferă profesorilor ocazia de a-și explica unii altora modelul de competențe (învățare bazată pe sarcini), deci nu este nevoie de un lector. Fiecare participant își asumă responsabilitatea pentru a explica un aspect al modelului CCD pentru colegii săi și primește informații de la ei cu privire la alte puncte.</p> <p>Această zi de formare poate fi un punct de plecare pentru alte discuții, activități de formare sau măsuri concrete. Recomandăm directorului să convină cu personalul asupra unor măsuri concrete la sfârșitul zilei.</p>

Program pentru o zi de formare continuă la nivel intern cu privire la modelul de competențe pentru cultura democratică (CCD)

1. Introducere (sesiune plenară); aprox. 20 de minute

- Scopul și obiectivele zilei de formare
- Programul și durata pentru etapele I – III (acest punct este important pentru a se asigura finalizarea formării în timpul disponibil); vizualizarea (power point sau fișe pentru participanți) ajută la economisirea timpului.
- Chestiuni tehnice (de ex., materiale) și organizare
- Profesorii sunt împărțiți în grupuri de studiu de câte șase; grupurile și locul lor sunt prezentate pe un flipchart.

2. Profesorii analizează și le explică modelul CCD colegilor (activitate de grup, metoda mozaicului)

Etapa 2.1: Alocarea de sarcini în grupurile de discuție (A – G); aprox. 30 de minute

- Primii 36 de profesori sunt împărțiți în grupuri de câte șase membri, marcate de la A la G. Dacă sunt prezenți 72 de participanți sau mai mulți, aceștia formează o a doua rețea de șase grupuri, marcate de la H la N. Pentru a se adapta la numărul de participanți, grupurile de studiu pot fi mărite la un număr de opt participanți.
- Grupurile analizează diagrama cu notele referitoare la modelul CCD și diagrama „fluture” a competențelor din [Competences for democratic culture](#), pag. 11.
- Grupurile alocă membrilor următoarele sarcini, numerotate de la 1 la 6:
 1. Explicați conceptul de cultură (nota nr. 6, [Competences for democratic culture](#), Dați un exemplu de dialog intercultural din școala dvs.
 1. Explicați conceptele de competență și competențe (nota nr. 7, [Competences for democratic culture](#), Gândiți-vă la un exemplu pentru a arăta cum sunt mobilizate grupuri de competențe într-o anumită situație.
 2. Explicați importanța valorilor în cadrul modelului de competențe ([Competences for democratic culture](#), capitolul 6, pag. 36 și urm.). Alegeți un exemplu pentru a arăta importanța valorilor pentru cultura democratică și comunitatea școlară.
 3. Explicați importanța atitudinilor în cadrul modelului de competențe ([Competences for democratic culture](#), capitolul 6, pag. 39 și urm.). Alegeți un exemplu pentru a arăta importanța atitudinilor pentru cultura democratică și comunitatea școlară.
 4. Explicați importanța abilităților în cadrul modelului de competențe ([Competences for democratic culture](#), capitolul 6, pag. 44 și urm.). Alegeți un exemplu pentru a arăta importanța abilităților pentru cultura democratică și comunitatea școlară.
 5. Explicați importanța cunoștințelor și a înțelegerii critice în cadrul modelului de competențe ([Competences for democratic culture](#), Alegeți un exemplu pentru a arăta importanța cunoștințelor și a înțelegerii critice pentru cultura democratică și comunitatea școlară.
 6. Dacă sunt prezenți mai mult de șase membri într-un grup, se alocă o sarcină la doi membri, care vor lucra în pereche.

Etapa 2.2: Pregătirea în grupurile de studiu (nr. 1 – 6); aprox. 45 – 60 de minute

- Participanții sunt împărțiți în grupuri de studiu numerotate de la 1 la 6. În grupul nr. 1, cei șase participanți care au primit sarcina nr. 1 se întâlnesc pentru a-și pregăti explicațiile. Celelalte grupuri de studiu se concentrează în același fel pe sarcinile 2 – 6.
- Participanții studiază materialul care le-a fost alocat. Clarifică punctele care se pot dovedi dificile și își pregătesc prezentarea pentru grupurile de discuție. Sarcina lor este să informeze, nu să judece sau să discute.
- Toți participanții au experiență didactică, așadar vor înțelege că prezentările lor trebuie să fie scurte și simple, din două motive: mai întâi, timpul disponibil trebuie să fie împărțit egal pentru șase prezentări; în al doilea rând, capacitatea de concentrare a fiecărui cursant este limitată.

Etapa 2.3: Prezentările din grupurile de discuție (A – G); aprox. 60 – 75 de minute

- Participanții se întorc la grupurile de discuție.
- Pe rând, aceștia explică aspectul modelului CCD pe care l-au selectat. Respectă timpul disponibil pentru a se asigura că fiecare membru poate să vorbească.
- Dacă permite timpul, participanții își împărtășesc gândurile și impresiile cu privire la modelul CCD.

3. Raportarea din runda plenară; aprox. 60 – 75 de minute

- Participanții se strâng pentru întâlnirea în plen.
- Participanții oferă feedback personal: ce mi s-a părut interesant sau neimportant; despre ce aș vrea să știu mai multe; ce am aflat despre competențele mele etc. Aceste afirmații nu vor fi comentate sau discutate până când runda de feedback nu s-a încheiat. Apoi, pot urma comentariile și discuțiile.
- Participanții discută pașii următori de planificare sau acțiune, cum ar fi:
 - Evaluare: cultura democratică în comunitatea noastră școlară - potențial, puncte forte, puncte slabe
 - Ce contribuție pot avea eu, de exemplu, ca model pentru dialogul interpersonal și intercultural?
 - Cum pot contribui la activitatea mea de predare?
 - Care sunt obiectivele noastre legate de predare pentru a sprijini cultura democratică?
 - Ce am dori să învățăm și de ce fel de formare am vrea să beneficiem?

Directorul ascultă solicitările și sugestiile cadrelor didactice, apoi răspunde. Înainte să se încheie întâlnirea, directorul și membrii personalului trebuie să fie de acord cu următorul pas sau pași pe care vor să îi urmeze împreună.

Învățarea

Predarea ca abordare la nivelul întregii școli

Predarea împreună („A trăi în democrație”, vol. I, Educație pentru democrație, pag. 110 și urm. <https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-1/part-2/unit-5/chapter-2/lesson-10/>)

Exceptând predarea în echipă, cadrele didactice sunt singure la clase. În timp, pot să apară anumite goluri în interacțiunea cu elevii, iar acestea pot fi detectate doar prin observarea de către colegi. Un profesor ar putea avea nevoie de sprijin în activitatea sa. Feedbackul din partea elevilor este întotdeauna util, însă feedbackul de la colegi are o calitate diferită, deoarece colegii adoptă o perspectivă profesională la același nivel de percepție. Din acest motiv, profesorii evită de multe ori să fie deschiși față de vizitele colegilor la ore. Următoarele recomandări îi pot încuraja pe profesori să primească la ore colegi observatori (a se vedea „A trăi în democrație”, vol. I, Educație pentru democrație, pag. 111 <https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-1/part-2/unit-5/chapter-2/lesson-11/>)

Dimensiunea echipei:	Trei profesori formează o echipă pentru feedback între colegi.
Organizare:	Profesorii asistă la orele colegilor de două ori în cursul unui an școlar, astfel încât fiecare profesor este vizitat de două ori de către doi colegi și asistă la patru ore ca observator. Echipele sunt responsabile pentru planificarea vizitelor, ținând cont de programul și orarul fiecăreia. După oră, profesorul își împărtășește viziunea asupra orei, iar profesorii observatori oferă feedback.
Relevanța pentru disciplină:	Profesorii asistă la orele de ECD/EDO ale colegilor. Nu este necesar ca ei să și predea disciplina.
Alcătuirea grupului:	Simpatia și încrederea sunt importante atunci când se formează echipe pentru observare reciprocă. Trebuie să fie clar că ceea ce colegii văd în clasă este confidențial.
Sarcina directorului:	Rolul directorului este să urmărească numărul minim de vizite ale unei echipe. Directorul nu trebuie să fie implicat în discuții despre aspecte ce țin de predare.
Orientare tematică:	Întrebările care constituie punctele centrale de interes ale acestor vizite între colegi se pot naște din diferite interese sau relații: a) un profesor dorește să primească feedback legat de o anumită chestiune; b) s-a introdus un curriculum nou ori o metodă sau o activitate nouă și aceasta trebuie evaluată; c) trebuie să fie evaluate unele principii pedagogice (de exemplu, formulate în programul sau profilul școlii).

Învățarea

Cum pot oamenii să trăiască împreună?

Obiectivele învățării	Să se analizeze rolul educației în formarea competențelor pentru dialogul intercultural (a se vedea fișa „ Competences for democratic culture: a diagram “)
Sarcini	Activitate de grup utilizând fișa Școala de la marginea pădurii
Resurse	ECD/EDO vol. III, <i>A trăi în democrație</i> , pag. 80 https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-3/part-1/unit-3/student-handout-5/
Metode	Joc de rol, discuție, formulare de ipoteze, gândire critică

A se vedea descrierea lecției din ECD/EDO, vol. III, *A trăi în democrație*, pag. 66 – 68. <https://www.livingdemocracy.com/ro/textbooks/volume-3/part-1/unit-3/lesson-1/>

*Învățarea***Legarea învățării de lumea reală: Verificarea obiectivelor didactice**

Pentru ca învățarea să aibă sens, elevii trebuie să fie capabili să facă legătura între rezultatele învățării și experiența și interesele lor din viața reală. Este prin urmare esențial pentru cadrele didactice să-și verifice obiectivele, dacă doresc să-și conecteze predarea la lumea reală.

- Prezentarea sarcinii, a scopului urmărit și a punctului central de interes.
- Profesorii care predau aceleași discipline sau discipline afiliate formează grupuri.
- Distribuți fișa de lucru.
- Acordați-le membrilor grupurilor timp pentru a completa lista.
- Membrii grupului discută despre răspunsuri.
- În funcție de importanță, aranjați întrebările în ordine, numerotându-le pe fiecare rând.
- Grupurile își prezintă primele trei priorități.
- Raportare ghidată de următoarele întrebări:
 - Sunteți de acord cu prioritățile noastre?
 - De ce sunt obiectivele lecției critice pentru legătura dintre lecție și lumea reală?
 - În ce măsură este realizabilă o astfel de listă în școala noastră?
 - Care sunt obstacolele principale din calea aplicării unei astfel de liste în practica didactică de zi cu zi?

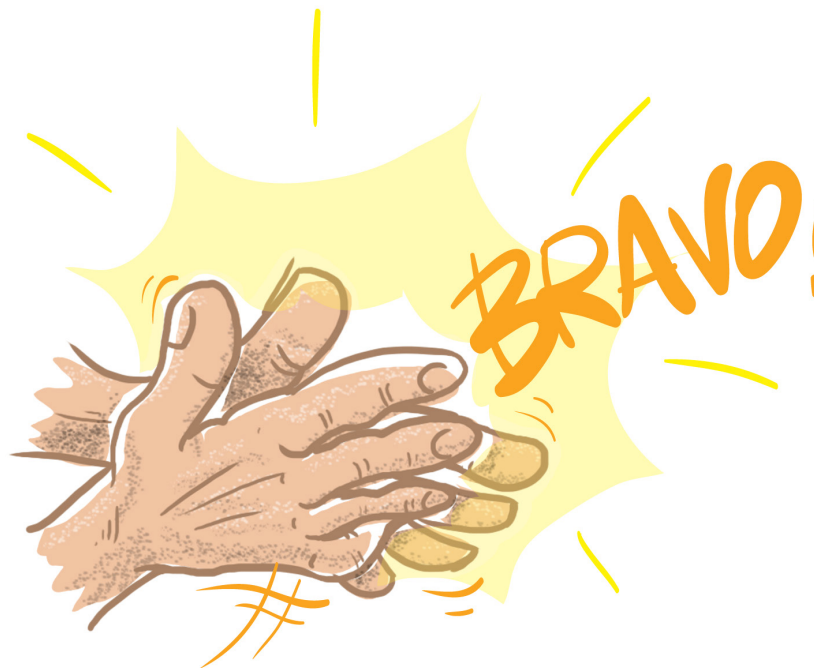
Fișă de lucru

Din „A trăi în democrație”, vol. I, Educație pentru democrație, Sarcina de lucru și întrebări cheie, pag. 67 - 68:
<https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-1/part-2/unit-2/chapter-2/>

Ce obiective doresc să îndeplinesc?	
Care vor fi competențele cele mai importante la sfârșitul modului?	
Cum motivez selectarea acestor obiective?	
Ce prioritate acord obiectivelor (obiective primare și secundare)?	
Ce obiective sunt importante acum – pentru toată clasa, pentru elevi individual, băieți și/sau fete?	
M-am asigurat că obiectivele pe care le-am selectat servesc principalelor interese și nevoi ale elevilor?	
Răspund într-adevăr orele mele preocupărilor elevilor?	
Există posibilitatea ca elevii să participe la definirea și selectarea obiectivelor învățării?	
Cât timp (ore și săptămâni) a fost alocat îndeplinirii obiectivelor?	
Ce obiective trebuie să fie îndeplinite de toți elevii în timpul de predare avut la dispoziție (standardul general de realizare)?	
Există niveluri specifice de realizare care vor fi stabilite pentru elevi individual (educație în funcție de capacitatea individuală)?	
Le-am dat elevilor posibilitatea de a avansa de la cunoștințe la acțiune, adică pot aceștia să aplice cu încredere cunoștințele pe care le-au dobândit?	
Pe ce mă concentrez când predau – competența cognitivă, personală sau socială?	
Am o idee clară despre obiectivele pe termen scurt și lung care sunt de o importanță esențială pentru clasă, pentru grupurile de învățare, pentru elevi și eleve la nivel individual?	
Am formulat obiectivele clar și explicit?	

*Învățarea***Evaluare și apreciere versus testare și control****Standarde de referință**

- Cereți-le profesorilor să aducă o evaluare oarecare a elevilor (note, test etc.).
- Profesorii formează grupuri. Distribuți fișa de lucru nr. 1.
- Profesorii analizează fișa de lucru (activitate individuală).
- În cadrul grupurilor, aceștia compară ce standarde iau de obicei în considerare și ce standarde nu utilizează.
- Profesorii discută despre posibilitatea și valoarea evaluării pe baza criteriilor prezentate în fișa de lucru nr. 1.
- Distribuți fișa de lucru nr. 2.
- Membrii grupurilor răspund la chestionar.
- Aceștia își verifică evaluarea utilizând fișa de lucru nr. 2.
- Discuție finală despre punctele forte și slabe ale evaluării

Fișa de lucru nr. 1

(Bazată pe „A trăi în democrație”, vol. I, Educație pentru democrație, pag. 103.)

<https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-1/part-2/unit-5/chapter-2/lesson-4/>

Există trei standarde de bază pentru evaluarea și notarea performanței elevilor:

1. Criteriul individual: performanța actuală a elevului este comparată cu activitatea sa anterioară.
2. Criteriul obiectiv: performanța elevului este comparată cu obiectivele învățării stabilite.
3. Criteriul social: performanța elevului este comparată cu cea a elevilor din aceeași clasă sau grupă de vârstă.

(Pentru mai multe informații despre criteriile mai sus menționate, „A trăi în democrație”, vol. I, *Educație pentru democrație*, pag. 104.) <https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-1/part-2/unit-5/chapter-2/lesson-5/>

Tipul de criteriu	Criteriul individual	Criteriul obiectiv	Criteriul social
Element de referință	Progresele în învățare	Obiectivul învățării	Curba distribuției normale, media aritmetică, devierea
Informații	Cât de mult a învățat între momentul 1 și momentul 2?	În ce măsură și-a însușit elevul obiectivul învățării?	Cât de mare este devierea progresului individual de la medie?
Tipul de evaluare	Teste, evaluare verbală, raport privind progresele în învățare, formă structurată de observare	Test cu un scop, raport privind progresele în învățare, formă structurată de observare	Test care include o notă stabilită ținând cont de media clasei
Implicație pedagogică	Foarte mare	Foarte mare	Este utilizat deseori pentru selecție; nu este important pentru orientarea în vederea sprijinului pentru elevi

Fișa de lucru nr. 2

(Bazată pe „A trăi în democrație”, vol. I, Educație pentru democrație, pag. 105.)

<https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-1/part-2/unit-5/chapter-2/lesson-6/>

Întrebări pentru autoevaluare

Procesul de învățare al elevilor:

– Cum mă asigur că elevii au îndeplinit obiectivele?	
– Au elevii parte de succes în mod curent atunci când învață?	
– Sunt ei conștienți de progresele făcute?	
– Felul în care predau asigură băieților și fetelor șanse egale de succes?	
– Elevii își urmăresc, își controlează și își îmbunătățesc în mod conștient maniere de lucru și învățare?	
– Au primit elevii îndrumări care să le fie de ajutor când învață?	
– Pot elevii să-și verifice și să-și evalueze singuri maniera de învățare și rezultatele?	
– În autoevaluare, fac elevii referire și la propriile lor obiective, standarde, criterii sau nevoi?	
– Percep progresele individuale ale elevilor?	
– Cum identific problemele individuale de învățare ale elevilor?	
– Cum observ interacțiunea socială din clasă?	
– Cum țin evidența observațiilor și evaluărilor individuale ale elevilor și ale clasei în ansamblu?	
– ...	

Câteva întrebări despre procesul de învățare al profesorului:

– Cum, când și cu cine reflectez la activitatea mea de predare?	
– Cum îi las pe elevi să participe?	
– Cum asociez succesul sau eșecul elevilor cu predarea?	
– Cum îmi recunosc progresele legate de predare și cum mă dezvolt ca profesor?	

Învățarea

Predarea și învățarea bazate pe valori ca mod de a preveni problemele de comportament în școală

Activitatea nr. 1

Lista de verificare personală a directorului cu privire la valori și școală

(Bazată pe E. Bäckman/B. Trafford (2007) [Democratic governance of schools](#), Key Area 2: **Value based Education – Informal contexts**", pag. 47).

„O societate omogenă cu valori comune este de domeniul trecutului, dacă așa ceva chiar a existat vreodată. Din punct de vedere istoric, învățământul public a fost din totdeauna un instrument pentru deținătorii puterii de a le întipări în minte supușilor anumite valori. Acest lucru încă mai este valabil, dar într-o societate democratică, valorile pe care dorim să le transferăm tinerei generații sunt stabilite și păstrate în mod deschis și prin procese democratice.”

[Democratic governance of schools](#), p. 42

Bunele intenții din documentele scrise au prea puțină valoare dacă liderii și personalul școlii nu demonstrează frecvent și în situații obișnuite că declarațiile formale chiar spun adevărul.

Perspectivă personală	
<p><i>Pasul 1:</i> Valorile dvs. personale nu sunt relevante. Acordați încredere autorităților superioare. Valorile nu sunt o prioritate, exceptând poate stabilitatea, ordinea și supunerea.</p>	<p><i>Încercați asta:</i> Întrebați-vă: Ce mă stimulează? Ce fel de școală îmi doresc? Ce fel de societate îmi doresc? Ce valori vreau să le transmit elevilor? (Sau ați putea să vă întrebați pur și simplu: De ce vreau să fiu liderul unei școli?)</p>
<p><i>Pasul 2:</i> Știți clar ceea ce vreți referitor la valorile care ar trebui să fie evidente în modul de predare și viața de zi cu zi din școală. Ați început de asemenea să le comunicați celor din jur ce gândiți.</p>	<p><i>Încercați asta:</i> Ambițiile dvs. cresc: vreți ca toată școala să adopte aceleași valori, prin urmare alocați timp și energie pentru a răspândi acest mesaj. De asemenea, îi implicați pe elevi în discuții formale și informale despre democrație, drepturile omului și respect universal. La fel ca până acum, încurajați inițiativele bune.</p>
<p><i>Pasul 3:</i> Vă bucurați cu adevărat de noi aspecte ale vieții, reflectate în comportamentul și valorile segmentelor diferite ale societății reprezentate în școala dvs. Nivelul dvs de implicare personală este o sursă de inspirație atât pentru elevi cât și pentru personalul școlii.</p>	<p><i>Încercați asta:</i> Asigurați-vă că toată lumea înțelege puterea exemplurilor pozitive. Cadrele didactice și adulții din școală trebuie să devină profund conștienți de rolul lor de modele, iar elevii mai mari trebuie să știe că îndeplinesc aceeași funcție pentru cei mai mici.</p>

Învățarea

Predarea ca factor al democrației

Obiectivele învățării	Profesorii devin conștienți de atitudinile și practicile legate de diversitate și se acceptă reciproc ca parte a unui grup. Conștientizează de asemenea diversitatea elevilor din școli, observându-le comportamentul din timpul pauzelor. Profesorii reflectează la datele adunate și le analizează. Fac legături între perspectivele cercetării calitative și cantitative.
Sarcini	Profesorii ajung la o definiție comună a învățării și o aplică și în clasă, și în afara clasei. Investighează condițiile din școală, în afara clasei. Lucrează cu statistici și își prezintă rezultatele.
Resurse	Hârtie și stilou, fișe de lucru
Metode	Activitate individuală, activitate de grup, sesiune plenară

Profesorii de științe exacte găsesc deseori că e dificil să-și imagineze ființele vii dincolo de cifre și date. Invers, profesorii care predau discipline umaniste au dificultăți legate de lucrul cu simboluri abstracte care reprezintă ființe vii. În ambele cazuri, există o discrepanță între așteptările legate de învățare ale cadrelor didactice și viața reală, așa cum o trăiesc elevii. Acest proiect de cercetare referitor la viața în comunitatea școlară ajută la umplerea golurilor dintre perspectivele cercetării calitative și cantitative.

Relevanța temei acestui proiect de cercetare este strâns legată de educația pentru democrație și drepturile omului: societățile noastre sunt diverse din punct de vedere cultural, iar grupurile culturale formează majorități și minorități. Această structură se oglindește în diversitatea identităților elevilor din comunitatea școlară. Când elevii interacționează între ei, interacțiunea interpersonală are și o dimensiune interculturală, de exemplu, între băieți și fete, dar și în interiorul grupurilor de băieți sau fete. Interacțiunea interculturală și dialogul intercultural sunt esențiale pentru o comunitate școlară democratică.

În „A trăi în democrație”, vol. II, A crește în democrație, pag. 36 – 40, lecțiile 1 – 3 se concentrează pe interacțiunea interpersonală și interculturală și dialogul din comunitatea școlară. Lecțiile sunt concepute pentru elevi. Nu schimbați nimic, doar utilizați-le la nivelul de înțelegere și reflecție al cadrelor didactice. Nu omiteți lecțiile 2 și 3. Acestea conțin indicații pentru procesul de cercetare calitativă și cantitativă și ilustrează o conexiune subtilă între viața din clasă și cea din afara clasei.

<https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-2/unit-3/lesson-1/>

<https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-2/unit-3/lesson-2/>

<https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-2/unit-3/lesson-3/>

<https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-2/students-manual-10/student-handout-1/student-handout-11/>

<https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-2/students-manual-10/student-handout-1/student-handout-12/>

Pentru dialogul intercultural ca element inerent al culturii democratice, atât în școală, cât și în societate în ansamblu, vedeți fișa „*Competences for democratic culture: a diagram*” și/sau *Competences for democratic culture*, pag. 19 și urm.

Învățarea

Cunoașterea și înțelegerea diversității la școală

Înaintați un pas (Activitate Compass, modificată pentru cadre didactice și specialiști în educație)

<https://www.coe.int/en/web/compass/take-a-step-forward>

Obiectivele învățării	Să mărească nivelul de conștientizare și cunoaștere a diversității din clasă și să sensibilizeze cu privire la inegalitatea de șanse din comunitatea școlară.
Sarcini	Profesorii ce joacă roluri de elevi înaintează un pas de fiecare dată când sunt de acord cu o afirmație.
Resurse	Spațiu deschis (hol, anticameră, spațiu exterior), fișe cu roluri, muzică
Metode	Joc de roluri, discuție

- Creați o atmosferă calmă, cu muzică de fundal liniștitoare. Alternativ, cereți-le participanților să facă liniște.
- Împărțiți la întâmplare fișele cu roluri, câte una pentru fiecare participant. Instruiți-i să nu le arate nimănui.
- Invitați-i să se așeze (preferabil pe podea) și să-și citească fiecare fișa.
- Acum cereți-le să încerce să-și intre în rol. Pentru a-i ajuta, citiți câteva dintre următoarele întrebări, făcând pauză după fiecare, acordându-le astfel timp să se gândească și să-și facă o imagine despre ei și viețile lor: Cum a fost copilăria dvs.? În ce fel de casă ați crescut? Ce fel de jocuri jucați? Cu ce se ocupau părinții dvs.?
- Să urmărim o zi de școală: Mă trezesc acasă Toată ziua Ultimul lucru pe care-l fac înainte de a adormi este să mă gândesc la viitor, la speranțele mele, fricile mele...
- Acum cereți-le participanților să păstreze tăcere absolută și să se alinieze unul lângă altul (ca la linia de start).
- Spuneți-le participanților că urmează să citiți o listă de situații sau evenimente. De fiecare dată când pot răspunde cu „da” la o afirmație trebuie să facă un pas în față. Altfel, trebuie să rămână unde sunt nemișcați.
- Citiți situațiile una câte una. Faceți o pauză între afirmații pentru a le permite participanților să înainteze și să se uite în jur pentru a observa unde se află în raport cu ceilalți.
- La sfârșit, invitați toți participanții să rețină care e poziția lor finală. Apoi acordați-le câteva minute pentru a ieși din rol înainte de raportarea din plen.
- Raportarea poate fi ghidată de următoarele întrebări:
 - Cum s-au simțit când au făcut sau nu câte un pas în față?
 - Pentru cei care au înaintat de multe ori, când au început să observe că ceilalți nu se mișcă la fel de repede ca ei?
 - A simțit cineva că au existat momente în care drepturile lor fundamentale le-au fost ignorate?
 - Cât de ușor sau dificil a fost să joace diversele roluri?
 - Cum și-au imaginat că arată persoana al cărei rol îl joacă?
 - Pot participanții să ghicească ce rol a avut fiecare? (Permiteți-le să-și dezvăluie rolurile în această parte a discuției)
 - Oglindește exercițiul în vreun fel societatea școlară? Cum?
 - Ce măsuri ar putea fi luate mai întâi care să vizeze inegalitățile din comunitatea școlară?

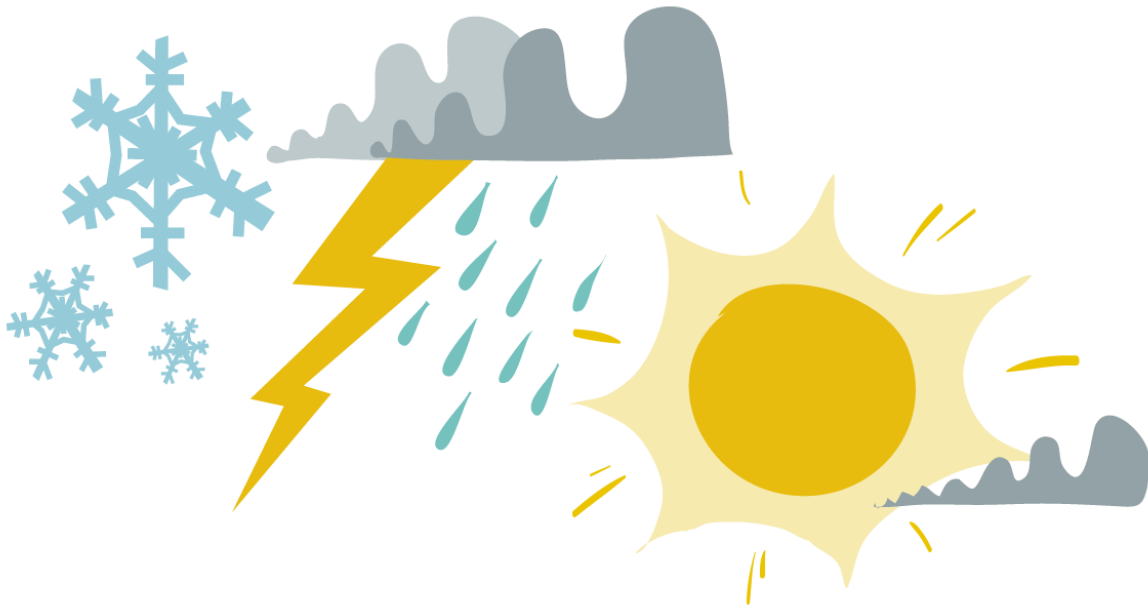
Sugestii pentru facilitatori

Dacă organizați această activitate în exterior, asigurați-vă că participanții vă pot auzi, mai ales dacă aveți un grup mare! Ar putea fi nevoie să utilizați co-facilitatori care să transmită mai departe afirmațiile.

În etapa de reprezentare imaginară de la început, unii participanți pot spune că știu prea puține despre viața persoanei pe care trebuie s-o interpreteze. Spuneți-le că acest lucru nu contează și că trebuie să-și folosească imaginația și să-și joace rolul cât de bine pot.

Puterea acestei activități ține de impactul vizual al distanței crescânde dintre participanți, mai ales la sfârșit, când distanța dintre cei care au înaintat frecvent și cei care nu au făcut-o ar trebui să fie mare. Pentru a amplifica impactul, este important să adaptați rolurile în așa fel încât să reflecte realitățile vieții participanților. Când faceți asta, asigurați-vă că le adaptați astfel încât un număr minim de persoane să poată înainta (adică să răspundă cu „da”). Acest lucru este valabil și dacă aveți un grup mare și aveți nevoie de mai multe roluri.

În timpul etapei de raportare și evaluare, este important să explorați ce știau participanții despre personajul al cărui rol l-au avut de interpretat. De unde, din experiență personală sau din alte surse de informare (știri, cărți sau bancuri)? Cât de siguri sunt că informațiile și imaginile personajelor pe care le cunosc sunt de încredere? În felul acesta puteți aborda și modul în care funcționează ideile preconceptionale și prejudecățile.

Fișă de lucru

Sunteți fiica profesorului de matematică din școală	Unele cadre didactice sunt clienți la coaforul mamei dvs
Tatăl dvs. este preot	Sunteți fiica unor imigranți filipinezi
V-ți mutat în țara asta din India, acum șapte ani	Părinții dvs. sunt arhitecți.
Tatăl dvs., medic, ar vrea ca și dvs. să ajungeți medic	Părinții dvs. sunt muncitori la o fabrică de îmbrăcăminte
Sunteți primul din cei cinci copii ai familiei. Tatăl dvs. lucrează pentru primăria locală	Părinții dvs. sunt persoane religioase conservatoare
Sunteți fiica unui imigrant financiar din Pakistan	Tatăl dvs. are un mare magazin de încălțăminte
Părinții dvs. sunt șomeri de șase luni	Părinții dvs. sunt despărțiți și se luptă în tribunal pentru custodia dvs
Sunteți fiul unei familii cu un singur părinte	Părinții dvs. sunt divorțați de 6 ani. Mama dvs. este profesoară de istorie
Familia dvs. a venit din Statele Unite. Locuiți aici de un an	Sunteți o fată de etnie romă. Locuiți într-o tabără, la 20 de minute de școală
Sunteți fiica unui membru al personalului Ambasadei Germaniei în țara dvs.	Suferiți de un handicap. Vă deplasați cu un scaun cu roțile
Sunteți primul băiat născut într-o familie de evrei	Tatăl dvs. lucrează la o fabrică, mama dvs. e casnică

Învățarea

La început sau la final: Istoricul educației mele

Această activitate poate fi folosită fie ca prima activitate din toată seria prezentată aici, fie ca încheiere, la sfârșitul seriei. Singurul lucru afectat este raportarea, care are loc fie ca discuție de deschidere, fie ca discuție de încheiere a acțiunii.

Obiectivele învățării	Identificarea legăturilor personale, a avantajelor și a dezavantajelor referitoare la educație
Sarcini	Cadrele didactice explorează, identifică și discută despre cum au învățat de-a lungul vieții, ce încă mai învață, care sunt interesele și abilitățile lor speciale etc.
Resurse	Fișa de lucru din „A trăi democrația”, vol. I, pag. 60
Metode	Activitate individuală, discuție în plen

- Distribuți câte un exemplar al fișei de lucru fiecărui profesor.
- Stabiliți un interval de câteva zile pentru ca profesorii să poată lucra cu fișa în mod individual și fixați o dată pentru discuția generală.
- La data și ora stabilită, profesorii se întâlnesc pentru a-și împărtăși și a discuta ce au constatat. Aceștia pot fie să lucreze mai întâi în grupuri și să se întâlnească apoi în plen, fie să înceapă să discute constatările într-o întâlnire plenară. Pot fi avute în vedere următoarele puncte:
 - Nevoile de învățare și formare, precum cunoștințe de specialitate, metode didactice, înțelegerea proceselor de învățare.
 - Compararea și discutarea recomandărilor didactice la care aderă profesorii.
 - Măsuri de reducere a stresului și de îmbunătățire a eficienței în activitatea zilnică.
 - Discutarea semnificației învățării și predării și legătura cu viața școlară în ansamblu.

În funcție de context, această sesiune poate folosi la stabilirea acțiunilor viitoare, valorificând materialele din acest capitol sau evaluând acțiunile întreprinse până acum și luând în considerare următorii pași.

Fișă de lucru (din „A trăi democrația”, vol. I, Educație pentru democrație, pag. 60)
<https://www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-1/part-2/unit-1/chapter-2/lesson-2-2/>
Cum țin cont de abilitățile și cunoștințele mele didactice

<ul style="list-style-type: none"> • Ce experiențe, abilități și cunoștințe generale dețin?
<ul style="list-style-type: none"> • În ce măsură cunoștințele mele sunt incomplete, referitor la conținutul disciplinei, obiective, metodele adecvate de predare și procesul de învățare?
<ul style="list-style-type: none"> • În ce domenii doresc să mă formez mai departe (cunoștințe generale, metode didactice, abilități profesionale, calități personale, rutina etc.)?
<ul style="list-style-type: none"> • Ce concept al naturii umane folosesc în orientare ca principiu general?
<ul style="list-style-type: none"> • Care este cadrul teoretic sau versiunea simplificată a teoriei după care mă ghidez în activitatea mea de profesor?
<ul style="list-style-type: none"> • Cum aş descrie și clasifica relația mea cu elevii?
<ul style="list-style-type: none"> • Care sunt limitele mele personale cu privire la programul de lucru, stres etc.? Cum mă folosesc de capacitatea mea personală de lucru?
<ul style="list-style-type: none"> • Cum pot reduce volumul de lucru printr-o planificare mai bună în ceea ce privește munca și alte activități?
<ul style="list-style-type: none"> • Cum folosesc și cum îmi maximizez timpul disponibil, cum fac față surselor de stres?